

John Nelson Darby (1800-1882) - Partea II

Lucrarea în Elveția, în Franța și în Germania

1837, Darby vizitează Xpentru prima dată conti-nentul și mai întâi Elveția, începând cu Geneva. Foarte probabil că auzise vorbindu-se de „trezirea” care se produsese încă din 1810 și, în particular, aflase că „se găseau aici frați care se adunau aproape ca și noi”, spune el. Mulți credincioși englezi (H. Drummond, Richard Wilcocks, Robert Haldane și alții) au luat parte la această mișcare; mai târziu, spre 1820, Gonthier, Guers, Pyt, slujitori ai adunării din Bourg-de-Four (numită astfel pentru că se afla într-un local amenajat într-un apartament situat în Bourg-de-Four) s-au dus la Londra; Pyt, trimis în misiune la Boulogne în 1830, îi vizitase mult pe englezii care se găseau acolo în număr mare; apoi a fost chemat să predice în Irlanda, unde locuia de trei luni, vorbind și predicând în fiecare zi în engleză în fața unui numeros auditoriu. Să-1 fi întâlnit el atunci pe Darby sau mica adunare de la Dublin? Să fi primit el acolo o lumină nouă? În această perioadă, Pyt scria unuia dintre însoțitorii săi în lucrare: „Eu nu mai pot să cred în convertirea gradată a lumii prin predicarea Evangheliei; nu mai văd în Cuvânt nici un singur pasaj care să sprijine acest sistem, în timp ce acum îmi este evident că împărăția Domnului și cea de o mie de ani (mileniuniul) vor fi stabilite prin mari judecăți. Eu găsesc această idee peste tot; nu voi cita decât două sau trei pasaje...”

Câteva luni mai târziu, el mai scrie: „Timpul mă presează; promisiunile Domnului se împlinesc; «încă puțin-, foarte puțin, și Cel care vine va veni» (Evrei 10.37). Sufletul meu este sub influența acestui sentiment; la mine este vorba de credință; aș vrea să le strig tuturor fraților mei. Iată de ce sunt presat să acționez...” Și printr-o altă scrisoare: „Mă bucur că așteptați „epifania”, apariția în glorie a Domnului și a ceea ce se va arăta în curând. Această credință se va răspândi în Adunarea Sa, aceasta îmi place să sper. Este foarte mult timp de când Duhul dă mărturie despre cea de-a doua venire. Mireasa de asemenea îl va chema și „Cel care mărturisește acestea spune: «Da, Eu vin curând». Amin! Vino, Doamne huse!” (Apocalipsa 22.20).

Acest gând revine fără încetare în scrisorile din ultimii ani ai evlaviosului evanghelist.

Revenirea apropiată a Domnului era perspectiva care îl umplea de bucurie când se gândea la despărțirea de frații săi: „îmi îndrept privirile cu un sentiment de bucurie spre această vreme strălucită care se apropie cu repeziciune”. Dacă l-a cunoscut, Darby nu-1 va mai găsi pe Pyt la Geneva; obosit, uzat de muncă, acesta a adormit în Hristos cu doi ani înainte, la vârsta de 39 de ani.

J. N. Darby este primit cu brațele deschise de adunarea din Bourg-de-Four, de păstorii ei, și locuiește întâi la unul dintre ei, probabil la Guers. Această adunare era atunci prada neînțelegerilor, a dezacordurilor, provocând certuri între „frații păstori” și un anumit număr de frați laici, care puteau să ia cuvântul, dar care doreau mai mult libertatea de acțiune în adunare, fiind opozați față de principiile prezbiteriene pe cale de dezvoltare.

Fără dificultate, J. N. Darby exercita o influență liniștitoare; el îl prezenta pe Domnul Hristos și lucrarea Sa, dragostea Tatălui în Domnul Isus și viitoarea întoarcere a Domnului ca să ia la El Adunarea Sa preaiubită. „Darby câștigase încrederea tuturor, păstori și turmă”, spune Guers. Printr-o scrisoare adresată lui J. Foulquier, unul dintre principalii frați din Bourg-de-Four, datată la Edinburg cu 6 octombrie 1838, se vede bunăvoința plină de afecțiune cu care J. N. Darby înconjoară – deși era departe de ea – mica adunare; el scrie: „... scumpul nostru M. Guers va fi atras treptat să se arunce cu toate puterile sale, cu deplină încredere, în lucrarea lui Dumnezeu în mijlocul vostru. El are multe daruri, iubește mult și are o inimă foarte afectuoasă... Vă rog, frate, scump, în particular, așa cum am spus și în scrisoarea mea către voi toți, să arătați toată încrederea în cei care lucrează ca păstori în mijlocul vostru. Eu nu spun nimic în acest moment despre aranjament, nici despre forma adunării, nici despre felul cum a fost instituită... Salutați pe frații mei dragi, M. Guers, M. Empeytaz și M. L'Huilier. Îi iubesc din toată inima și le datorez această dragoste pentru toată cordialitatea și dragostea pe care mi-au arătat-o...”. În aceeași scrisoare, Darby vorbește despre „turma dragă din Bourg-de-Four”.

În iulie-august 1839 el mai scria: „Dumneata spui, dragă frate, că eu nu știam deloc ce era împotriva libertății Duhului Sfânt la Bourg-de-Four, Fără îndoială, erau lucruri care jenau pe acest sfânt și puternic conducător de Biserică, dar credem că principiile Adunării lui Dumnezeu se aflau acolo și erau recunoscute, altfel n-aș fi putut să iau Cina acolo. Sper că și în acest moment este la fel”.

La distanță de câteva zile, la 10 august, el scrie unui alt frate din Bourg-de-Four: „Frate scump, am primit scrisori de la mai mulți frați scumpi ai mei din Geneva. N-aș ști să-ți spun cât de înduioșat sunt de această mărturie a dragostei lor... Te rog să le spui gândurile inimii mele. Eu cred că cele mai fericite momente din viața mea s-au scurs în casele, pe câmpiile și sub cerul Genevei. Aceasta nu este doar un fel de a vorbi, frate drag, nici un compliment; eu pot să atribui, în parte, aceste sentimente unor circumstanțe personale, dar ocazia lor este dragostea credincioșilor genevezi”.

Aceste scrisori care dovedesc atâta afecțiune sunt totuși un indiciu că tensiunea subzista. Ea a ajuns până la despărțire, cea din 3 martie 1842, care pune capăt relațiilor lui Darby cu adunarea din Bourg-de-Four, devenită cea din Pelisserie, de la schimbarea localului, făcut cu trei ani înainte.

În 1840, Darby, în „Templul Unic”, actualmente Biserica „Sacré Cœur”, prezintă subiectul „Așteptarea actuală a Bisericii”, timp de unsprezece seri care au avut mare răsunet. Aceste chemări au fost publicate în noiembrie 1840; iată finalul unuia dintre însuflețitoarele sale discursuri:

“Dragi prieteni, Dumnezeu a vrut să facă din acest pământ pe care îl locuim, scena manifestării caracterului Său și a lucrărilor Sale de har. Pe acest pământ a venit păcatul și a rămas bine fixat; aici Satan și-a desfășurat energia sa pentru rău; aici Fiul lui Dumnezeu a fost umilit, a murit și a înviat; pe acest pământ, păcatul și harul și-au desfășurat toată puterea lor; pe acest pământ, „dacă păcatul a prisosit, harul a prisosit și mai mult” (Romani 5.20). Dacă acum Domnul Hristos este ascuns în cer, El va fi revelat pe pământul pe care acum îngerii au cunoscut profunzimile dragostei lui Dumnezeu; pe el vor vedea rezultatele, prin manifestările lor în glorie. Pe acest pământ, unde Fiul Omului a fost umilit. Fiul Omului va fi glorificat. Dacă acest pământ în el însuși este puțin lucru, ceea ce a făcut Dumnezeu și ceea ce va mai face Dumnezeu nu sunt puțin lucru pentru EL Pentru noi, locurile cerești simt cetatea locuinței noastre, pentru că noi suntem împreună-moștenitori, nu moștenire; suntem moștenitori ai lui Dumnezeu și împreună-moștenitori cu Domnul Hristos; dar moștenirea este necesară pentru gloria Domnului Hristos, după cum cei împreună-moștenitori sunt obiectul celei mai delicate iubiri-frații Săi, Mireasa Sa.

Vin să vă expun, dragi prieteni, pe scurt și fără vigoare – recunosc aceasta – care este destinul Adunării. Duhul singur poate să ne facă să simțim toată delicatetea comuniunii dragostei lui Dumnezeu și excelența gloriei care ne este dată. Dar cel puțin v-am prezentat suficiente pasaje din Cuvânt pentru a vă face să înțelegeți, cu ajutorul Duhului Sfânt, pe care-L implor atât pentru voi cât și pentru mine, gândurile pe care le am pe inimă să vi le fac cunoscut în aceaslăseară. Rezultă din aceasta foarte clar că noi trăim în dispensația în care moștenitorii sunt adunați și că este o altă pe care o vom vedea la venirea Domnului, aceea în care moștenitorii vor avea bucuria moștenirii tuturor lucrurilor, când toate vor fi supuse Domnului Hristos și Adunării Sale, ca fiind unită cu El și revelată cu El.

Ceea ce va urma nu este acum problema noastră; urmăresc această ultimă perioadă când Dumnezeu va fi totul în toți și când Domnul Hristos însuși, ca Om, Se va supune lui Dumnezeu, Capul, ca om, dintr-o familie binecuvântată etern, în comuniunea lui Dumnezeu care L-a iubit și al cărui sanctuar va fi în mijlocul ei, Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, binecuvântat etern. Amin.

Ocupându-se de aceste subiecte pline de speranță prin Duhul, Adunarea va fi despărțită de lume, îmbrăcând caracterul care i se potrivește ca Mireasă a lui Hristos, Căruia ea îi datorează toată inima și toate gândurile sale.” Darby petrece anii 1840-1845 aproape numai în Elveția, puțin în Franța, locuind în principal la Geneva și la Lausanne. „În timpul a două șederi pe care le-am făcut la Lausanne”, scrie el, „frați tineri care doreau să se dedice evanghelizării au petrecut aproape un an lângă mine, pentru a citi Biblia. Tot atunci luam în fiecare zi Cina împreună”. Lecturi asemănătoare s-au ținut în aceeași perioadă de aproape șase luni la Geneva, la domiciliul lui J. N. Darby, în strada Beauregard JVal.

În Elveția romană, con-vertirile au fost numeroase, la fel și reuniunile fraților al căror număr mare, ieșit din „dizidență”, acoperă regiunea. Dizidenții suferiseră cu credincioșie pentru Domnul douăzeci de ani înainte, dar nu mai era multă activitate printre ei și această trezire era mai curând pe cale de extindere.

În perioada 1840-1850, Darby a publicat în limba franceză, aproape numai la Geneva și la Lausanne, douăzeci de tratate și lucrări de doctrină despre „Forma-rea Adunărilor”, „Slujba”, „Studiu asupra Apocalipsei”, „Vedere scripturistică asupra bătrânilor” etc. Chestiunea despre „bătrâni” constituia una dintre principalele dificultăți care s-au ridicat la Bourg-de-Four. Darby arată că păstoria este un dar, după Efeseni 4.11; este darul de a păstori turma lui Dumnezeu, dar compatibil cu sarcina de „bătrân”. „Bătrânul”, numit și episcop sau supraveghetor, exercită o sarcină exclusiv locală și este vorba mai mult de experiență decât de o sarcină. În timpurile apostolice, „bătrânii” au fost stabiliți – dar nu neapărat necesar – de către un apostol sau de către delegatul unui apostol (cazul lui Tit), dar în nici un loc din Scriptură nu se spune că autoritatea de a stabili „bătrâni” trebuie să continue, nici să existe în toate adunările. Darby spune că stabilirea bătrânilor introduce clerul pe o cale deturnată. Este adevărat că există “de fapt” bătrâni în adunări, dar ei n-ar trebui să fie investiți de ele cu această sarcină.

În legătură cu problema bătrânilor și mai cu deosebire în reuniunile convocate pentru examinarea cazurilor de disciplină, Darby se exprima după cum urmează:

„După părerea mea, nu este atât de dorit ca toți frații să se afle acolo. Dacă sunt câțiva frați înțelepți care se ocupă în mod obișnuit de binele sufletelor, adevărații „bătrâni” din partea lui Dumnezeu, aleși potrivit cu 1 Corinteni 16.15 și 16, aceasta valorează mai mult decât dacă toți frații arfi acolo; astfel, este mai evident că ei nu sunt adunarea; dar pericolul unei astfel de strângeri de frați este că ei își închipuie că sunt o adunare, pentru a decide. Pe de altă parte, o adunare întreagă nu poate să se informeze de faptele și de caracterul acestora; trebuie ca doi sau trei să facă acest lucru. Când toate informațiile au fost obținute și lucrul a fost cântărit înaintea lui Dumnezeu, se comunică rezultatul la care s-a ajuns și adunarea decide; dacă nimeni nu spune nimic, lucrul este decis; dacă un frate serios face o obiecție sau are ceva de comunicat sau cunoaște unele circumstanțe menite să clarifice cazul, se mai poate aștepta și examina lucrul în profunzime. Dacă nu este decât o opoziție slabă, adunarea face cu ușurință dreptate; am văzut acest caz. Dar dacă este cineva care susține un rău judecat, devine el însuși obiectul judecății (2 Corinteni 10). Două lucruri fac necesară acțiunea adunării: întâi că Domnul Hristos este prezent acolo; și al doilea, că adunarea se purifică (1 Corinteni 5; 2 Corinteni 7.11)”.

Paralel cu Elveția, lucrarea continuă în Franța prin mijlocirea unui frate care lucra acolo pentru Domnul, apoi printr-unul dintre cei care participaseră la studiile biblice de la Geneva și Lausanne. Darby se duce acolo „la rândul său” și în anii 1847-1853 locuiește într-un mod așa-zis permanent, străbătând întreaga țară și reunind pe frați la numeroase conferințe.

Începând din anul 1854, Darby se întoarce spre Germania, unde fratele său mai mare (1791-1880), care petrecuse doi ani la Düsseldorf, se ocupa de lucrarea Domnului. El se afla în luna noiembrie la Elberfeld, unde începe să se manifeste o mișcare a Duhului lui Dumnezeu. Acolo exista deja o „adunare de frați”, care folosea pentru predicarea Evangheliei doisprezece lucrători, dintre care șapte s-au despărțit, ca să se alăture „fraților”. Reuniunile se înmulțeau de atunci în țară, ca și în Olanda pe care o vizitase și Darby. El petrece anii 1855-1857 aproape exclusiv pe continent și își împarte timpul între Franța, Germania, Olanda și Elveția.

În Elveția germană, lucrarea declanșată de el s-a dezvoltat, dar într-o măsură mai restrânsă decât în Elveția romană. Se pare că Darby nu a fost acolo înainte de 1850, când vizitează Berna și, desigur, și alte localități. La Zürich s-a stabilit în acea vreme (1854) la fratele Georges D. Ramel-Gerber, pe care îl stima mult și căruia i-a fost foarte apropiat, după cum se poate observa printr-o scrisoare redactată în momentul

morții acestuia din urmă, survenită în 1876.

Divizări. Traducerea Bibliei. Controverse

Când Darby s-a întors la Plymouth, în 1845, după lungi ani de absență, a trebuit să constate că adunarea se depărtase mult de învățătura privind lucrarea, îndreptățirea și venirea Domnului. Îndeosebi Newton introdusese pe ascuns doctrinele sale dezastruoase privind suferințele și Persoana Domnului Hristos (că El ar fi putut să îmbătrânească, să sufere infirmități și să moară ca orice om). De la început Newton se ținuse deoparte în ce privește învățătura, căutase să facă școală mai ales în mediile cultivate și domina atât de bine adunarea, cea care a și refuzat să-l excludă la cererea lui Darby, încât acesta din urmă a fost constrâns să se retragă cu câteva sute de frați și surori față de mii, pe care putea conta. S-a mers în această adunare până acolo că s-a discutat dacă se putea da mâna cu o persoană care ținea un magazin. Cât despre Newton, el avea să cadă – ca urmare – în erori asemănătoare celor ale lui Edward Irving.

Această primă despărțire, ce de la Plymouth, a provocat, ca o consecință directă, una nouă, ale cărei efecte aveau să fie mult mai sensibile, întinzându-se asupra întregii Anglii, apoi pe continent: aceea de la Bethesda. În seara zilei de 13 august 1832 erau adunați în capela din Bethesda, închiriată special pentru predicarea Evangheliei: George Müller, originar din Prusia, cunoscut mai târziu ca filantrop (1806-1898), Henry Craik, slujitor baptist, foarte instruit, un alt frate și patru surori (cu toți, șapte), în afara oricărui sistem și cu dorința de a acționa numai în supunere față de Cuvânt, formând astfel prima adunare la Bristol. Relațiile frățești între Darby și George Müller au fost bune până în 1843-1844, dar după această perioadă J. N. Darby trebuie să i se opună, din cauza propagării la Bristol a erorilor lui Newton.

Conducătorii acestei adunări, Müller și Craik, fără a le accepta, se plasează în mod deliberat pe terenul neutralității, acceptând să primească persoanele de la reuniunile lui Newton la fel ca pe oricare altele. Au fost convocate în mai multe etape reuniuni speciale ale principalilor frați englezi, îndeosebi la Bath, în 1848, pentru a discuta situația, fără însă a se ajunge la o soluție. În anul următor, Müller, Craik și aderenții lor se declară – prin scrisoarea lor din 18 Iulie – dispuși să convoace o ultimă reuniune de frați, în scopul ajungerii la un acord, numai ca Darby și Wigram să fie excluși. Însemna să rupă într-un mod voit și definitiv comuniunea cu frații noștri, care de acum vor fi numiți în Anglia „frați exclusiviști”, în opoziție cu frații „deschiși”, sau „largi” sau „bethesdieni”, cum erau numiți în general. J. L. Harris (1793-1877), unul dintre frații cei mai prețuiți la început la Plymouth și redactor încă de la originea periodicului „The Christian Witness”, s-a numărat printre opozanții fraților Darby și Wigram. În broșura sa despre „Unitate”, el se exprima astfel: „Admit perfect că orice credincios, de oriunde ar veni, ... să spună hotărât și liber: eu mă unesc cu toți credincioșii în Numele Domnului Isus Hristos”.

Aceasta caracteriza perfect principiul bethesdian, care permitea să frângă pâinea fără deosebire cu cei care profesau false doctrine și în afara oricărui exercițiu de disciplină.

Dificultățile de la Plymouth și de la Bethesda l-au reținut în mod constant pe Darby în Anglia, în timpul anilor 1846-1848. El spunea: „Sunt obosit de lupte; spun câteodată: este rău de mine că m-a născut om de dezbateri, dar atât timp cât Dumnezeu îmi dă putere, voi susține adevărul, pentru binele Adunării”.

Și, în perioada aceasta, se făceau auzite în strofele impresionante ale cântecului deșertului (Song of the Wilderness), tensiunea sufletului său și suferința inimii sale:

„Această lume-i un imens deșert,

În ea nu e nimic de dorit, nimic de ales.

Eu n-aș putea să locuiesc într-un pământ nelucrat,

Nelăsând în el nimic de pierdut, nici un regret.

Eu am găsit o comoară în iubirea Sa

El a făcut din mine pelerinul de jos “.

Noi atacuri ale celor din Bethesda l-au făcut pe Darby să scrie la Nîmes, în mai 1858: „Eu nu m-am amestecat niciodată în detaliile certurilor de la Bethesda. Au fost insulte cu privire la Persoana Domnului Hristos; la Bethesda se cunoștea bine aceasta; ei au primit persoanele care erau pătate și care se identificau, cu aceste învățături. Ei au constatat unele dintre aceste insulte cu privire la Persoana Domnului Isus într-un act acceptat de toată turma. Domnii Craik și Müller au declarat că renunță la lucrarea în adunare, dacă acest act redactat de zece frați în lucrare nu va fi acceptat prin vot; astfel că primirea acestor persoane a fost îndreptățită ca principiu acceptat de trup. Actul declară că, a ridica problema primirii unor asemenea persoane, ar fi un nou principiu de comuniune. Cu toate că s-a făcut tot ce s-a putut, conducătorii au menținut această declarație încă și astăzi, astfel că am rupt orice comuniune cu ei și am rămas acolo... Era destul că aceste insulte au fost tratate cu toată indiferența de către adunare.”

Șederile prelungite ale lui Darby pe continent iau sfârșit în 1857; el petrece anii 1858-1859 numai la Londra, lucrând la o nouă versiune franceză a Noului Testament, publicată la Vevey în 1859, versiune ce va fi urmată în anii 1872, 1875 și 1878 de ediții revizuite după noile manuscrise recent descoperite și, mai târziu, de cea a Bibliei întregi. Aceasta din urmă a fost terminată la Pau, în 1881, cu colaborarea fraților P. Schlumberger, J. W. Lowe și alții.

În 1855 el prezidase deja traducerea germană a Noului Testament, versiunea cunoscută de Elberfeld; cea a Vechiului Testament avea să urmeze în 1871.

Versiunea sa engleză a Noului Testament a apărut în 1870, iar cea a Bibliei întregi, începută prin îngrijirea sa, a apărut în 1890. Concomitent cu primele sale lucrări de traducere a Cuvântului lui Dumnezeu, Darby publică între 1851 și 1863 opera sa capitală, „Studii asupra Noului și Vechiului Testament”, lucrare tradusă în mai multe limbi; în engleză, ea a apărut sub numele de „Synopsis of the Books of the Bible”, în cinci volume.

În anii 1860 și 1861 se cunosc dese deplasări ale lui J. N. Darby în Franța, Elveția, Germania și Anglia; cît despre anul 1862, Darby îl petrece la Londra și atunci se vede constrîns să angajeze lupta împotriva raționalismului preluat din Germania și împotriva grupării de publiciști numiți în Anglia „eseiști”. Ca răspuns la scrierile lor, el publică atunci: „Dialogues on the Essays and Reviews” în patru părți: 1) „Creștinismul și educația lumii”, 2) „Ce învață Biblia și ce a dovedit geologia?”, 3) „Filosofia și teologia modernă, comparate cu Scriptura” și 4) „Inspirația și Interpretarea”, într-un volum de 450 de pagini, a cărui primă ediție, foarte repede epuizată, este urmată de o a doua în 1863 – ceea ce a făcut să i se spună amabil lui Darby că acesta a fost singurul lui succes de librărie. El scria în momentul publicării volumului „Des dialogues”: „Acești necredincioși despre care vorbiți s-au arătat și aici, în Anglia. I-am văzut ultima dată când eram în Franța; o lucrare de M. Renan despre Iov m-a îndemnat să scriu ceva împotriva lor ... Aceste scrieri au dat odihnă multor suflete de credincioși, deja extenuați de aceste atacuri”. Unora, Darby le-a demonstrat falsitatea datelor atribuite formațiunilor geologice, cît și lipsa de dreptate în deducțiile de tipul: „fiind admis că, ... noi vom dovedi că...”, schele ridicate pe nisip, deducții în care s-a făcut uz de formă. Altor le-a constatat erorile datelor referitoare la istoria asiriană și problema datelor arheologice ulterioare.

Celor care acordau conștiinței nu numai regula de conduită, ci chiar girul suveran în lucrurile Darby le spunea:

“Conștiința nu este o revelație: conștiința este o facultate a sufletului, după cum capacitatea de a vedea este o facultate a ochiului. Revelația este lumina divină manifestată în om; Dumnezeu este lumină și Domnul Hristos este această lumină în lume”.

“După cum ochiul lipsit de lumină nu poate să deosebească nimic, tot astfel conștiința are nevoie de revelație, de lumina lui Dumnezeu, pentru a putea să judece sănătos. Lumina este independentă de ochi; ea nu permite ochiului să vadă, dar nu ochiul judecă lumina. Conștiința este omul; revelația este Dumnezeu”.

Tot astfel, vorbind despre ce a făcut Dumnezeu, el spunea că „dacă cineva se află în fața unui tablou frumos al unui maestru și dacă nu îl apreciază ca fiind bun, judecata sa nu îndepărtează cu nimic frumusețea tabloului; aceasta va dovedi doar că nu este cunoscător sau că nu are gust.

Darby definește termenul “raționalism” prin: “autoritatea pe care o are rațiunea asupra Bibliei (sau în domeniul lucrurilor pe care le tratează Biblia)”. Asupra problemei liberului arbitru, el se exprima astfel: “Doctrina liberului arbitru servește pretenției omului natural de a nu fi complet căzut. Oamenii care nu au fost niciodată convinși de păcat, toate persoanele la care această convingere se bazează doar e păcate grosolane și exterioare cred, mai mult sau mai puțin, în liberul arbitru. Aceasta este dogma wesleyenilor, a tuturor raționaliștilor, a tuturor filosofilor. Dar această doctrină schimbă complet orice idee despre creștinism și îl denaturează în întregime. Dacă Domnul Hristos a venit să caute și să salveze ceea ce era pierdut, liberul arbitru nu mai are loc ... Omul are o conștiință, dar el are o voință și poftă și acestea îl conduc. Omul era liber în paradis, dar atunci el se bucura de ceea ce era bun. El s-a folosit de liberul arbitru, acum, când el este dispus să facă ce este rău, ar fi o cruzime. Dumnezeu i-a prezentat alegerea; dar aceasta pentru a-i convinge conștiința de faptul că în nici un caz omul nu voia nici binele, nici pe Dumnezeu.

În anul 1858, Darby se va stabili la Londra, într-o locuință pe care nu o va mai părăsi decât pentru călătorii, la adresa Londale Square 3, într-un cartier mai degrabă popular în Islington unde se găsea vastul local din Park Street. Despre aceste locuri, un credincios făcea mărturisirea: “De șase ani glasul său nu se mai făcea auzit când urmam acolo adunările, în anul 1888. Cel puțin am trecut meditativ, mișcat, în ostrovul format de parcul antic, de un farmec auster și discret; am ridicat ochii spre ferestrele înalte ale casei cenușii unde Darby își petrecuse ultimii douăzeci și patru de ani ai vieții sale. În aceste locuri simbolice, au fost asamblate, printr-o muncă uimitoare, materialele necesare la traducerea Bibliei în trei limbi. Acolo a scris “Les Dialogues” și cea mai mare parte din operele ultimei perioade; de acolo a scris în Iulie 1869: “Pregătesc din nou traducerea mea engleză a Noului Testament, care mă va reține puțin aici ... Îmi place să fiu în mijlocul cărților mele”; iar în August 1878 scris: “Intenționez să mă ocup de cărțile complicate ale Vechiului Testament, pentru că aici pot examina liniștit toate chestiunile care se leagă de traducerea franceză a Bibliei. Am început astăzi cartea Iov, cea mai dificilă dintre toate. Parte istorică nu prezintă nici o dificultate majoră”. Și în Octombrie scria: “Aproape am terminat cartea Iov!” Darby avea să petreacă anul următor la Pau, pentru a redacta versiunea Bibliei numită “Pau-Vevey”.

Biblioteca sa, pe care a iubit-o atît de mult, a rămas, după dorința sa, la dispoziția fraților angajați în garda doamnei Palmer. Ce va deveni după 50 de ani prețiosul său depozit? Munca lui nu s-a putut reface: ce a făcut a fost bine făcut.

Din cinci-șase sute de scrisori de-ale lui J.N.D., nici una nu se referă la prezența sa în Irlanda din momentul în care a părăsit-o, în 1830, până în Octombrie 1859, în perioada trezirii – foarte crednică de luat în seamă – în nordul insulei. Iată ce scria: “Voi începe să vă spun un cuvânt despre trezirea din Irlanda, care s-a extins în Scoția și puțin în Țara Galilor. Este o lucrare dintre cele extraordinare. Sute de persoane au fost convertite sub un fag bătrîn, la unii dintre frații noștri la țară; a fost, cum se spune despre Israel în zilele din urmă, “ca și roua care nu-l așteaptă pe om”. Aceasta s-a făcut și prin predicare și fără predicare și în orice fel: noii convertiți erau plini de Domnul Isus. Unul dintre frații noștri a observat că nici unul dintre cei convertiți – și erau mulți – nu atribuia trezirea lui vreunui instrument; Dumnezeu îi cercetase; Domnul Isus li Se revelase; toți aveau siguranța mântuirii și erau fericiți. După șase luni marcate de grele în-cercări, foarte puțini s-au întors în lume, nici unul la sută, acolo unde am cunoscut detalii. Efectul asu-pra populației neconvertite a fost surprinzător la Belfast, oraș cu 120.000 de locuitori, unde, într-un circ în care treizeci de persoane asistau la spectacol, în același moment, două mii trei sute se aflau la o reuniune de rugăciune, în afară de mulțimea care nu putuse intra.

J. G. Bellett, din Dublin, unul dintre cei patru frați care s-au reunit cu J. N. Darby chiar de la început, a colaborat în mod activ la această trezire.

Și Anglia stârnea motive de bucurie, după cum mărturisise Darby într-o scrisoare redactată la 26 februarie 1863: „Mărturia fraților este mai curată și mai importantă decât a fost vreodată. Veți fi poate surprins că vorbesc astfel, dar de doi sau trei ani lucrurile s-au dezvoltat rapid în Anglia. Întâi că numărul fraților a crescut într-atât încât a ajuns să-i îngrijoreze pe cei bătrâni care se tem că lucrarea ar putea să nu fie prea solidă. Au fost multe reuniuni noi, iar cele începute anterior s-au dublat, s-au triplat și chiar s-au înzecit. Publicațiile fraților, tractatele de chemare și cele de zidire au fost răspândite peste tot. Sunt patru depozite la Londra. Unul dintre acestea, făcut de frați în mod exclusiv pentru tractate de chemare, a avut la o singură comandă o cerere de două milioane de tractate; și, în afară de acestea, vinde poate optzeci de mii pe lună. Fratele Stanley, care le publică pe ale sale pe contul său, vinde mai mult și domnul Bellett, la Dublin, a răspândit mai mult

decât toți ceilalți; îi cunosc o expediere de 200.000 de bucăți. Lucrările fratelui Mackintosh se răspândesc și ele peste tot, chiar și în Statele Unite”.

clickbible.org